

BATALLÓ D'ATURATS, AR!

Mai no vaig conspirar a l'Ajuntament d'Ells, escrigué en Cranes en les seves memòries, ja vell o en una carta a un amic d'aleshores; em faltava vocació, inspiració, habilitat i desig; no em divertia fer-ho, al contrari dels altres, que fins i tot practicant-ho per defensa i obligació arribaven a l'orgasme. Jo era un regidor semblant a un treballador: del despatx a casa i de casa al despatx. Moltes vegades, en lloc d'anar de casa al despatx o del despatx a casa, me n'anava amb la Marisa sense que ho sabés ni la Lola ni ningú. Jo vivia per a l'Ajuntament i els altres vivien a l'Ajuntament; jo era de l'Ajuntament i l'Ajuntament era d'ells; de viure a l'Ajuntament es va passar a viure de l'Ajuntament.

En Cranes anava del seu despatx al de l'alcalde un matí —va baixar del primer pis com si fos des del vagó de carbó de la locomotora fins a l'andana— i el va aturar un ordenança que s'avorria en un passadís. Havien tancat l'escorxador municipal i havien transformat els matadors en ordenances. En García —em dic José García, senyor Cranes— li demanà que se l'emportés al museu amb ell. Sabia que hi feia falta un ordenança. Sí, pensà; el director li n'havia parlat, d'això. El Museu de la Ciutat era la nineta dels ulls del regidor Cranes. Al costat del despatx —el pont de comandament de l'Ajuntament si l'alcalde hagués sabut manar— hi havia el despatx d'en Galtones. Estava entreobert i es veia el bufó ram de nards diari sobre la bufona taula, tot en bufó camp rosa amb ratlles blaves. Encara que es tractava d'un despatx petit, segur que guardava l'enorme corda de l'Ajuntament, una corda de molla enrotllada en forma d'espiral com la dels rellotges atrotinats, perquè en Galtones s'havia atrevit a dir als seus, els del partit socialista, que ell era l'alcalde a l'ombra de la màquinadetren-piano-mildimonis-verra-rellotge. La confiança havia transcendit, i l'alcalde al sol havia fet cara de pomes agres, així: hòs-ti-a, i així: hòstiademarieta. L'ordenança García havia dit al regidor Cranes que a ell li agradava molt, el museu: la història que acollia i la tranquil·litat. A en Cranes el va satisfer allò d'"acollia" i li va prometre fer-li el favor.

Al despatx de l'alcalde, en un racó sobre el pedestal, hi figurava un tors femení avantguardista de Ferran Soriano fet amb planxa d'acer i, en una

paret, un delicat oli —tènues grisos blavosos— de Conxa Ibáñez. En Cranes demanà policia a l'alcalde Ramiro per a protegir l'excavadora. La gent, amb en Frescales al davant, no la deixaven treballar. La guàrdia urbana, no; valia més no barrejar-la-hi, en això. Bé, havien de parlar-ho amb l'inspector en cap de la policia local, que allà equivalia a cap superior. Però... no seria més procedent dialogar primer amb l'Associació de Veïns de Bellresguard? Els vidres del despatx dringaven; això és el que voldria en Favores, ser l'interlocutor; una veu procedent de l'exterior els feia tremolar. En Cranes va anar cap a la finestra. En Ramiro li va dir:

—No obris. Deixa'l estar.

Però la veu travessava el vidre.

—Alcalde, ets un fill de puta! Un fill de puta i un cabró...

—Com et pots deixar dir això? —li preguntà en Cranes—. És en Belmonte, oi?

Era en Belmonte, un Belmonte calb, barbut i panxut. El nas li tocava la barbeta. Parlava a través d'un megàfon. Portava una cadena al coll amb un enorme medalló d'or massís. Als dits, tumbagues, també d'or. Els urbans de la porta de l'Ajuntament es miraven en Belmonte somrient. Els agradava sentir insults cap a l'alcalde. Si els haguessin ordenat carregar contra en Belmonte haurien carregat igualment de gust, però haurien deixat de somriure. En Belmonte continuava:

—Tots els d'aquest Ajuntament sou uns fills de puta. Tots els que hi maneu. Els treballadors, no. Vostès, senyors *urbanos*, tampoc...

En Ramiro deia a en Cranes:

—No puc fer que els municipals l'esllomin a garrotades.

—No?

—Som demòcrates i la democràcia té certes regles, entre elles la llibertat d'expressió...

La veu d'en Belmonte era com un borinot aventurer que insistia contra el vidre de la finestra, zum, zum, rebotant.

—Vosaltres, els socialistes i els comunistes, heu traït la classe obrera...

En Cranes es deia que si allò era la llibertat d'expressió, què devia ser el llibertinatge expressiu.

—Ja no sou revolucionaris, sinó una colla de burgesos...

Els vint o trenta que envoltaven en Belmonte pensaven: Que bé que parla aquest paio! Es donaven cops de colze entre ells. A algú que preguntà, li van dir que era el representant dels aturats, i a en Belmonte, fluixet: a veure quan dius allò nostre, allò que si patatim, allò que si patatam, i en Belmonte, apartant el megàfon, contestà: ara.

En Belmonte no havia treballat en sa vida. Era perista, i tot el que es robava a Ells acabava passant per les seves mans. Els urbans deien entre si: i a aquest, de què li ve encapçalar els aturats? En Cranes també ho preguntava a

l'alcalde. En Ramiro Alonso filosofà: a més d'objectes d'or, roba el subsidi de l'atur, aquest temps que els aturats no treballen i que també és or. Però no va dir que els aturats són el que no hi ha perquè allò no ho podia dir i perquè en Cranes ho hauria pogut aprofitar políticament en contra seu.

En Cranes, en les seves memòries, extraïent molts records de les seves maletes de dietaris, va parlar —fa poc, no ho oblidem— de la crisi econòmica del 73, i que el 79 els aturats començaren a ser legió; més tard van ser regiments. L'Ajuntament d'Ells va establir, per als aturats d'Ells, que treballessin en les obres de construcció i urbanisme municipals. Si s'havia de pavimentar un carrer, posar la vorada d'una vorera, arranjar uns jardins, esglaonar una escala, s'anava a l'oficina de l'atur i es llogaven els que fossin, mai tants com el ramat que arrossegava en Belmonte. D'aquest tipus de lleva se n'encarregava en Rufino Riz, un edil comunista, de la línia dura del partit, tota la seva vida obrerista, d'ulls verds i cabell llistat de ros i de gris. En Cranes era detallista en els seus diaris. Obviem la completa descripció d'en Riz inclosa la seva indumentària i la seva demagògia. Els aturats procedien de la peonada, però també d'oficines i de treballs especialitzats. A aquests últims se'ls anomenava "mansfines". Els mansfines, fent potineries, eren uns potiners. Tot el que tocaven els sortia tort. En Cranes va escriure: "Llavors vaig comprendre Gaudí".

Els jubilats d'Ells, si no plovia, s'acostaven a veure treballar els mansfines. Encara no funcionaven gaires esplais i s'avorrien. Els aturats que treballaven eventualment en aquest tipus de pedaços ho feien sempre a la intempèrie fins que queien quatre gotes. Si només eren quatre gotes, continuaven. Quan diluviava els enviaven a fer treballs interiors. Els jubilats remugaven "me casum déu", perquè als interiors no els podien seguir i se'ls acabava l'esbarjo.

Els jubilats, molts, havien estat "paletas" i d'altres, "manobras".

—*Paletas, no; albañiles. Manobras no, obreros.*

—D'acord.

D'altres havien estat treballadors manuals i artesanals. Ells eren uns manetes i, els "mansfines", uns manasses. Amb els seus comentaris en veu alta, refotudament gratuïts, posaven els aturats a parir.

—Escolta, tu, quants *ladrillus* posaves en una hora?

—*Ladrillus* no, maons.

—D'acord, rata sàvia.

—Jo? Cent o cent cinquanta.

L'aturat de torn, que només n'havia col·locats deu, i torts, estampava, nerviós i per equivocació, l'argamassa al llom d'un gos ensumador despistat que havia aixecat la pota per regar la incipient paret cataplasma.

—I totxos?

Ningú no sabia si totxos estava ben dit.

En Rufino Riz foragitava els jubilats d'aquell espectacle competitiu.

—Apa, a escampar la boira!

Sí; a vegades, a Ells, hi havia boira.

Algun jubilat o pensionista sempre s'encarava a en Rufino Riz.

—A mi em sembla que som en una democràcia i que cadascú és lliure de fer el que vulgui.

—Sí, però sense ofendre —puntualitzava en Rufino Riz.

A en Belmonte, els aturats l'havien nomenat el seu capità. Qui millor que un home amb tanta paraula per a capitanejar-los?

A en Belmonte, els aturats li havien assignat una paga. Ells no cobraven res o quasi res, però en Belmonte, com que treballava amb el megàfon, els cobrava. Els aturats ho trobaven just i raonable. Els diners sortien d'un fons general generat pels mateixos aturats en la mesura de les seves possibilitats: junt amb el que guanyava de perista es feia d'or. Això ho deia tothom, menys els aturats. A aquests, tot el que pagaven a en Belmonte els semblava més que merescut. Quan el sentien cridar contra l'alcalde, contra els regidors i contra els partits, tot el que li donaven els semblava poc.

—Carretada d'exploadors! —cridava en Belmonte—. Al PSOE li ha caigut l'O d'obrer! Bergants! Tu, alcalde, el primer! Batalló d'aturats, ar! Mitja volta, ar! Demà tornarem, ar! Un, dos, tres; un, dos, tres; un, dos, tres; un, dos...!

L'alcalde digué a en Cranes:

—Dóna'm un cop de mà.

En Cranes li picà la galta amb la mà.

—No home; que escriguis alguna cosa per denunciar tot aquest assumpte...

Cada cop es llegia menys, però cada cop s'escrivia més i cada cop es creia més en la paraula escrita.

A fora tronava solament en aquell tros de vorera on garlava en Belmonte. A la resta de la ciutat la tempesta era subterrània. Només la captaven els de l'atur i pocs més.

En Fernando Cranes publicà un article que es titulava: "Vols que t'expliqui un conte?". El cas d'en Belmonte i els seus aturats no era un conte, era un acudit. En Cranes explicà una d'aquelles escenes quotidianes de la porta de l'Ajuntament, en Belmonte micròfon en mà, dient fill de puta a l'alcalde i els urbans quiets. La moralina era: oi, lector, que no t'ho creus? Quan descrivia els personatges en els seus llibres, personatges de la vida real, en Cranes els dissimulava descrivint-los al revés: si eren alts, els feia baixos; si eren grassos, prims; si eren rossos, morens... Si algun es deia Josep, l'hi deia Pep; si es deia Francisco, Paco... En l'article, aquesta vegada, dissimulà menys; més ben dit, no dissimulà gens. Únicament, en lloc de Belmonte, li va posar Bahamonde.

A en Cranes, tothom li sentencià:

—Quan t'agafi en Belmonte et mata.

En Cranes contestà:

—Això ja ho veurem.

La Guiomar —en Cranes no va saber endevinar si els ulls li brillaven d'alegria o de preocupació— també li sentencià:

—Ja veuràs, en Belmonte.

En Cranes també contestà:

—Ja ho veurem.

A en Belmonte, els seus camarades, i respecte a en Cranes, li deien:

—Vés amb compte amb aquest, que aquest ha estat senador.

En Belmonte va anar a veure en Ramiro amb l'article d'en Cranes a la mà.

—Alcalde, a veure si crides l'atenció a en Cranes. Mira el que ha escrit sobre mi. No té dret de dir-me Bahamonde. Ho ha fet expressament perquè Bahamonde era el segon cognom de Franco. Em venjaré. Ja veuràs, demà, les coses que et diré...

NEGOCIACIONS

En Daniel Moscoso va parlar amb en Cranes.

—Al cap de pocs dies d’haver cridat l’atenció a la Guiomar —explicava en Cranes—, el noi que tenia com a gerent em va dir:

—No l’aguanto més. No l’aguantem. Ni jo ni el departament. Jo no treballo amb aquesta boja. Ja no li encarrego res. Prefereixo que es quedi per fer. I fins i tot així continua destorbant i creant problemes. He enviat una nota a tots els components del Consell d’Administració, i a la Guiomar ja li ho he advertit: prepara’t, perquè ara, quan facis els tres mesos, veurem si et renovem el contracte. Per suposat, fixa no la farem. El seu cas és un punt a tractar en aquesta reunió del Consell. Per cert, a les onze vénen els de Bellresguard amb el president de la seva associació de veïns.

—En Basilio Favores?

—En Basilio Favores. Quin altre element!

En Fernando Cranes va pensar a pintar-se un cartell que digués: *Compte amb els energumènics!* Però no ho va fer.

Al cap de poc trucà en Daroca, de la línia dura del seu grup polític. Tot el que tenia de baixet ho tenia de provocador. Es pensava que allò era saber negociar.

—Fernando, sóc en Migueli. —Li molestava que li diguessin Miguelín i s’havia tret la “n”. T’envio en García com a ordenança del museu. —En García, l’ordenança del passadís, el de la paraula “acollia”; en Migueli Daroca s’encarregava de Personal—. El que passa és que, en el meu organigrama, m’hi sobra en Miraflores. També te l’envio.

—I què en faig, jo, d’en Miraflores?

—El que et roti. Si no hi ha Miraflores, no hi ha García.

En Daroca penjà el telèfon. Va mirar els seus col·laboradors.

—Apreneu a negociar. Solucionat el cas d’aquell inútil que sempre hi és de més a tot arreu.

En Fernando Cranes preguntà a en Daniel Moscoso:

—Què en fem, d’en Miraflores, al museu?

—Arrebossa’l de guix i col·loca’l d’estàtua en un passadís. Tu havies citat els de la CNT?

—Es van autocitar ells. Que passin.

En Daniel va sortir i els de la CNT entraren. Tres. Un d'ells, barbamec, era una boleta de greix. Dirigia el triumvirat. Van seure sense que se'ls convidés a fer-ho. Van escarxofar-se ben escarxofats a les butaques, un en una cadira. Era com si haguessin confiscat el despatx. El boleta portava un bloc enorme. Passà fulls fins que trobà l'adequat. Enlairà un bolígraf. Posà els peus damunt la taula.

—T'hem de fer unes quantes preguntes. Ja saps que la Guiomar és del nostre grup.

—No ho sabia però ho podia suposar. En primer lloc, treu les peülles de la meva taula.

D'una urpada les en va treure.

El boleta de carn amb ulls deixà anar als seus:

—Us hi heu fixat? *La meva taula*. Tres dies al càrrec i ja s'han aburgesat. No se n'adonen, que la taula és del poble, que tot el que hi ha aquí és del poble, que l'Ajuntament és del poble... Que tot això —assenyalà l'àmbit del despatx escrupolosament— ho hem pagat nosaltres...

—Tu, concretament, no has pagat res —li digué en Cranes.

—No? —digué l'altre—. Que ho heu sentit, això? Què us en sembla?

Els seus dos acompanyants semblaven mussols. Giraven el cap quasi en rodó, del boleta a en Cranes i d'en Cranes al boleta. Un va respirar:

—Deixem-ho. Llegeix-li el qüestionari.

La boleta —de vegades li quadrava millor “la” que “el”— va començar a llegir:

—Nosaltres, membres de l'únic col·lectiu d'aquesta ciutat que no ha traït la revolució i que ha demostrat suficientment estar sobradament i constantment d'acord i plenament al costat del poble i sofridorament resignatament...

Les orelles fines d'escriptor elegant que adornaven en Cranes es crispaven davant tanta “ment” superlativa.

—Au, va, anem al punt que ens interessa.

—Nosaltres tenim el dret d'exigir-te comptes de la teva conducta administrativa i política en nom del poble revolucionari...

En Cranes va estar a punt d'engegar-los a la merda.

—Pel que es dedueix del que heu exposat, vosaltres heu vingut per l'assumpte de la Guiomar, oi?

—Sí.

—Doncs l'assumpte és molt senzill. Ella té un contracte de treball amb nosaltres que no compleix i ara s'exposa a la situació que, passats els mesos de prova, aquest contracte no se li renovi. Això ho decidirà el Consell d'Administració del meu departament i no jo.

—Tot el que ens exposes és de la més pura ortodòxia burgesa.

—Deixeu-vos estar d'històries. Ella no compleix i el Departament no ho pot tolerar.

Un dels tres va dir:

—Com has canviat, Cranes! On ha anat a parar, tot allò que exposaves en els teus treballs literaris, defensant el poble?

—Escolteu-me. No comencem a tergiversar l'assumpte. Que potser el poble és només la Guiomar? Que potser el poble sou vosaltres? El poble és tota la ciutat d'Ells.

—El poble pensa com nosaltres.

—Sí. Per això vau treure tants vots a les eleccions.

—Nosaltres no ens presentàvem formalment. Allò era un simulacre que fèiem. Nosaltres no creiem en aquest tipus d'eleccions burgeses; nosaltres no creiem en aquesta democràcia burgesa; nosaltres no creiem en aquest Ajuntament burgès...

—Doncs en què creieu, vosaltres?

—En res. Només en la revolució i en l'acció directa i en el bé de la humanitat i en la igualtat total i en la dignitat de l'home i en la dignitat també de la dona i... Per això som aquí.

En Cranes havia començat a suar per dins.

La boleta sentencià:

—Vosaltres voleu fotre al carrer la companya Guiomar amb totes les conseqüències que comporta rebolcar-se en el fang i en el llot de la desesperació!

—Què voleu dir, amb això? Que si la Guiomar surt d'aquí es farà meuca?

En Cranes va pensar en la quantitat de camaleons atabalats que quedarien extenuats entre els còdols de la riera quan profanessin la Guiomar. Va prémer un botó. Potser apareixia la Guiomar directament. Entrà l'Edelweiss. La rosa i el card, es digué en Cranes.

—Crida la Guiomar.

L'Edelweiss hauria tornat amb la Guiomar i s'hi hauria quedat, per veure com sonaven els trons. La Guiomar entrà tot dient a en Cranes:

—Què vols?

I als seus companys:

—Hola.

I en Cranes:

—Explica'ls com et tractem, de malament, sobretot jo.

—Jo no dic que em tracteu malament. Jo només dic que em voleu fer fora i que jo, el meu lloc, me l'he guanyat.

—Jo no sé com vas fer els exàmens del concurs, jo no era del tribunal, però aquí tothom em ve amb queixes sobre tu.

—Perquè em tenen enveja, i en Daniel, mania.

La Guiomar només admetia que als escrits que redactava se li colava alguna falta d'ortografia. En Cranes li llegia la cartilla: era garrepa, tractava de tu i de paio a tothom, feia el que volia, no el que li manaven, contestava llenguda qualsevol observació sobre la seva conducta, renyia amb les companyes i amb els companys, amb ells, esporàdicament, i amb elles, contínuament, no formava equip, li importaven un rave els treballs i els problemes del Departament...

—Això es tot? —digué la boleta de carn i greix.

La Guiomar estava vermella, la vista a terra, fins i tot delicadament bonica. Semblava una novícia, no una tombacamaleons. En Cranes també sentia rubor. S'adonava que no s'havia adonat que parlava com un encarregat o un cap de fàbrica, i a vegades com un amo. Els companys de la Guiomar van començar de nou amb les engalipades. La seva conclusió final era que, a la Guiomar, se l'eliminava només per anarquista. Aquest havia estat el tràgic destí dels anarquistes durant tota la seva existència, i els cops més durs, els els havien donats i els els donaven els comunistes, i com que Cultura, explicava en Cranes quan ho explicava, la portàvem els comunistes... Jo no era militant comunista, els replicava; jo era a la coalició comunista com a independent. Ha, ha!, això era maquiavelisme pur, deien els cenetistes. Així que vaig enviar la Guiomar a buscar bicarbonat. Per què? Perquè us n'aneu a fer gàrgares. Les negociacions tenen això, que s'estiren i s'arronsen i de cop es trenquen. Però igual que es descomponen, es recomponen, de manera que els vaig dir... En Cranes diu que els va dir:

—Demà a la nit es reuneix el Consell d'Administració del Patronat de Cultura. Un dels punts del dia ets tu.

La Guiomar no era un punt, era un fil retorçat i desllorigat.

—Ho tens malament. Tothom pensa que pel bé del Departament el millor és que cessis en el teu càrrec. Jo intercediré per tu. —I als de la CNT—: Jo la defensaré. I et defensaré —i altre cop als de la CNT—, i intercediré per ella de l'única manera que penso que es pot fer, és a dir, tocant-los la fibra sentimental i humanitària: una persona no pot quedar-se sense feina —Va estar a punt de dir: no la poden fotre al carrer.

La comissió proGuiomar es va posar dempeus; en Cranes, també; la Guiomar ja hi estava; es van donar la mà; la Guiomar va tornar al seu lloc; a fora s'esperaven en Basilio i els seus sequaços; passaren.

—Què volien, aquests desgraciats de la CNT?

En Cranes va estar a punt de dir-li: i a tu què cony t'importa? Però només va dir:

—Res.

I va afegir-hi:

—Menys del que tu pretens.

La negociació amb en Basilio Frascales Favores i els deu o dotze que l'acompanyaven —van haver d'entrar un reguitzell de cadires i no hi cabien, al despatx— va ser feixuga i llarga: tot el que quedava del matí, i es van tornar a reunir a la tarda. Va ser-hi present en Daniel Moscoso i dos o tres tècnics d'Urbanisme. Van estendre els plànols sobre la taula, traçats expressament per a aquella negociació, que ja feia diverses reunions que es negociava i que encara es va negociar durant diverses reunions més, i que no s'arrodoní en una negociació satisfactòria.

En Basilio Frescales —Frescales no, Frascales... A en Cranes li agradava simular que s'equivocava— portava la batuta en aquell guirigall. L'associació de veïns que presidia havia assumit la defensa d'aquells indefensos veïns de Bellresguard. En Basilio era per a ells el que en Belmonte era per als aturats. Igual, deien; en Cranes pensava: mare meva!

Jo pensava: mare meva. Vam ser-hi hores, moltes hores, embolicats en una cosa que ells anomenaven problema, i jo, presa de pèl. Quan el Ministeri d'Educació i Ciència em va oferir la substanciosa subvenció per a un centre de joves si nosaltres hi posàvem el solar, em vaig recordar dels bons metres de terreny desaprofitat que els habitants d'un bloc de Bellresguard usaven com a aparcament. Vaig parlar amb els del meu grup. Allò era un punt a favor nostre. A més d'un bon punt, era necessari. En l'època del franquisme, els ciutadans d'Ells, els veïns de Bellresguard d'entre aquests ciutadans, els que aparcaven al “nostre” solar d'entre aquests veïns, s'havien manifestat reclamant escoles, llars d'avis, ambulatoris, demanant-ho tot perquè mancaven de tot, esplais per a joves, llars d'infants, espais verds, la Bíblia en pasta... El nostre grup comunista exposà al grup socialista allò de la subvenció versus el terreny aparcament i els socialistes ens van donar una resposta anatòmica i zoològica: i un colló de mico! Els socialistes no volien veure la bondat de l'assumpte; només veien que els comunistes els marcàvem un gol. Jo era el davanter centre i en Ramiro, el porter. Després de discutir molt per presentar allò, no com un gol comunista, sinó com un encert del consistori d'esquerres i un benefici per a la ciutat d'Ells —més allò primer que això segon—, es posaren en peu de guerra els veïns que hi aparcaven el cotxe, i que eren els veïns del bloc de pisos proper al solar. Se n'havien fet els amos per raó de la força del costum, i la resta d'habitants de Bellresguard ho havien admès així. Molts pensaven que allò era un terreny propietat d'aquells pisos, mira quina sort que havien tingut, i els d'aquells pisos, com es va veure, van acabar pensant que era realment així. Per això va passar que quan van saber que la cosa de l'aparcament a peu de casa s'acabava, clamaren que els robaven l'aparcament i van jurar que haurien de matar-los per treure'ls els cotxes d'allà, i començaren a mobilitzar-se.

En Basilio Favores, que tot ho aprofitava per remarcar la seva presència a

l'Associació de Veïns i demostrar que l'Associació servia per a molt encara que no servís per a res, va posar al costat d'aquests veïns la seva presidència, la força de l'entitat i el paper dels socis. Al mateix temps es va transformar en la veu cantant. I en Cranes es refermà en la seva teoria: que la gent sempre necessita el "noi" de la pel·lícula que contínuament planta cara a tothom, que sempre guanya i que, a més, acaba salvant la "noia", que ets tu o, en aquest cas, ells. En Basilio, sense pertànyer a aquell bloc, també aparcava allà. Per què? Amb raó raó defensava el que defensava, mugia en Cranes. La seva ofuscació el privava de veure que en Basilio s'hi hauria ficat pel mig igualment i que es neix batisser com es neix corder.

En Basilio, arrufadíssim de front, i en nom del veïnat de Bellres...

—De tot el veïnat, no —havia interromput en Cranes—; d'un grup reduït de veïns.

—Reduït i no hi cabem, al teu despatx?

—Si vols discutim això al mig de la plaça de Bellresguard, a veure quin embalum que feu.

—Les masses no es mesuren per la densitat demogràfica, sinó pel conjunt d'injustícies que s'hi cometen.

...en nom del veïnat volia dir que aquell terreny, un terreny que era com de ningú, si teníem en compte el temps que feia que l'utilitzaven, ja era seu. En Cranes i el seu equip ho refutaven tot amb papers. Afegiren que l'interès general era per sobre dels petits interessos. Petits i tot eren cotxassos? Els sis cents i els dos cavalls pertanyien al passat de la classe obrera. A més, ni a ells ni a la resta de la barriada els interessava ja un casal, un club o un esplai per al jovent. La prova era que ningú no sortia al carrer amb pancartes per reclamar-ho. Perquè tu no els agites, digué en Cranes a en Basilio. Que potser sóc una coctelera? Per aixafar-los, els veïns pensaven recollir plec de signatures de tot el barri per reclamar que era més just i raonable un aparcament que un casal esplai. Rumiaven ampliar-lo, l'aparcament, i que fos rotatori. En Cranes es posava les mans al cap. Al seu equip de tècnics, se'ls transparentava en el pensament que estaven raonant amb un grup de fanàtics. Fanàtics i guillats. A alguns se'ls escapava dir, encara que fos baixet: no tenim la raó de part nostra? Doncs fotem-los canya, a aquests caps de meló. Però en Cranes exclamava que no. Havien de convèncer, no pas dominar.

Resumint. En Cranes els oferí, tot i sacrificant part del que havia de ser el pati del casal o esplai, una certa quantitat de metres quadrats d'un terreny que no era seu, els recalçà, sinó d'Ells. Hi hauria menys espai per als xavals. Però els quatre-rodes hi podrien continuar dormint. Com? Preguntà en Basilio, i els seus el corejaren: amuntegats? Usant torns rotatius, contestà en Cranes, com dieu vosaltres, però en l'àmbit del bloc i no del barri. El van corregir: rotatoris, no pas rotatius, i no ho acceptaren. Com a gran argument esgrimiren: en

cas d'incendi en els nostres pisos, per on passarien, els bombers? Per aquí, per aquí, per aquí i per aquí, assenyalaren els tècnics d'en Cranes sobre el plànol. Efectivament, pels quatre costats del rectangle edificable hi havia espai suficient perquè hi desfilessin bombers, ambulàncies i tancs, si es donava el cas. En Basilio i els seus no es rendien.

BASILIO: El poble sempre te raó, fins i tot encara que no en tingui, has escrit tu.

CRANES (*pensant que ja en tenia uns altres com els de la CNT*): I en té. Però vosaltres no sou el poble.

BASILIO: Doncs què som? Els bombers?

CRANES: Els bombers, ja us hem demostrat per on arribaran a vosaltres el dia que intencionadament us caleu foc per tal d'entorpir tots els assumptes.

BASILIO: Què vols dir, amb això?

CRANES: El que sents i més. Vosaltres no sou el poble en la seva totalitat. Tal com us poseu, no sou ni poble. Els bombers sí que són poble. No podeu posar Bellresguard al vostre servei. L'aparcament no és de Bellresguard i el casal sí que ho serà. I tu, Frescales, quan algun dia diguin "manefla", digues "present".

En Basilio es va posar fet un basilisc. Un basilisc és un camaleó irat. En Cranes es deia: si fos com ell, posaria els bombers en contra d'en Basilio dient que els havia insultats en fer-los servir en una comparació despectiva.

—Anem-nos-en! Lluitarem contra vosaltres fins vèncer o morir!

Tots es van aixecar. En Basilio va tornar a asseure's. Tots s'assegueren.

—Espereu-vos. Encara em queda una cosa per a argumentar.

—Allò de l'ombra —digueren tots.

—I allò de la visibilitat —digué un.

En Cranes li allargà un llargavista.

—Té, perquè puguis veure la teva veïna quan es despulla, que en aquest poble tothom es coneix.

Es va obrir la porta i va entrar en Belmonte amb els seus aturats.

—Venim a ajudar-vos.

L' Edelweiss, darrere, sospirava.

—Ferran, Ferran, no els he poguts aturar.

L' Edelweiss era una puceta i en Belmonte, un elefant.

En Cranes, amb el despatx ple de gom a gom, va estar a punt de dir: per què no cantem tots *La Marsellesa*, l'*Ay*, *Mustafà!* o el *Jo te l'encendré?*

Només va dir:

—Au, va, allò de l'ombra.